

DOKUMENTACJA TECHNICZNA

NAZWA I ADRES INWESTYCJI: „OGRODY AKADEMICKIE POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ – PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA OGRODU TADEUSZA KOŚCIUSZKI PRZED BUDYNKIEM WYDZIAŁU OCHRONY ŚRODOWISKA I OBOK BUDYNKU WYDZIAŁU INŻYNIERII LĄDOWEJ”, KRAKÓW, ul. WARSZAWSKA 24

NR Y EWIDENCYJNE DZIAŁEK: 2/8, 303/3, 3/13, 3/12, 106/1, 3/14, 105; obręb 8 i 118 Śródmieście

INWESTOR: Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki,

ADRES: 31-155 Kraków, ul. Warszawska 24
BRANŻA: Projekt zagospodarowania terenu

FAZA: Projekt koncepcyjny

AUTORZY:

	IMIĘ I NAZWISKO	NR UPRAWNIEŃ	PODPIS
AUTORZY PROJEKTU	Dr hab. inż. arch. Zbigniew Myczkowski, profesor Politechniki Krakowskiej	RP-Upr.232/94	
	Dr inż. arch. Krzysztof Wielgus, koordynacja prac		
WSPÓŁPRACA AUTORSKA	Dr inż. arch. Jadwiga Środulska-Wielgus,		
	Mgr inż. arch. krajobr. Karol Chajdys		
	Mgr inż. arch. krajobr. Karolina Latusek		
	Inż. arch. krajobr. Maria Brzózka		
	Inż. arch. krajobr. Agata Dłubak		
	Inż. arch. krajobr. Małgorzata Kawula		
	Inż. arch. krajobr. Mateusz Słota		
	Inż. arch. krajobr. Ewelina Sypek		
	Inż. arch. krajobr. Agnieszka Wartacz		
	Inż. arch. krajobr. Katarzyna Wężyk		
KONSULTACJA:	Dr inż. arch. kraj. Wojciech Bobek		

POLITECHNIKA KRAKOWSKA,

**WYDZIAŁ ARCHITEKTURY, INSTYTUT ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU,
 ZAKŁAD ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU OTWARTEGO I BUDOWLI INŻYNIERSKICH,
 31-155 KRAKÓW, ul. WARSZAWSKA 24, tel. (12) 628-24-65**

marzec, 2016 r.

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU :

I Część opisowa

II Część graficzna

1. Rys. I.1. Plan koncepcyjny zagospodarowania terenu	1:200
2. Rys. I.2. Projekt małej architektury	1:20
3. Rys. I.3. - I.11 Projekt wykonawczy modelu Wieży Tadeusza Kościuszki	

CZĘŚĆ OPISOWA

1. Podstawa opracowania:

- 1.1. Wyrys z mapy ewidencyjnej
- 1.2. Wypis z rejestru gruntów
- 1.3. Wypis i wyrys z Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ochotnica Dolna
- 1.4. Wizja lokalna i studium historyczno-kompozycyjne zespołu
- 1.5. Zlecenie oraz program ustalony przez projektanta z Inwestorem
- 1.6. „*Koncepcja architektoniczno-krajobrazowa oraz funkcjonalno-użytkowa adaptacji kampusu Politechniki Krakowskiej przy ul. Warszawskiej w Krakowie wraz z budynkiem dawnego Aresztu na centrum muzealno-edukacyjne w dawnym zespole garnizonowym Twierdzy Kraków*” – Z. Myczkowski i zespół, Kraków, 2010 r.
- 1.7. Prawo budowlane ustawa z dnia 7 lipca 1994 z późniejszymi zmianami.
- 1.8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 z późniejszymi zmianami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.
- 1.9. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 25 lipca 2003 r. z późniejszymi zmianami.

2. Przedmiot inwestycji.

2.1. Krótka charakterystyka.

Przedmiotem inwestycji jest rewaloryzacja części terenu dzisiejszego kampusu Politechniki Krakowskiej, dawnych c. i k. Koszar im. Następcy Tronu Arcyksięcia Rudolfa przy ulicy Warszawskiej w Krakowie. Niniejszy projekt dotyczy urządzenia terenu północno-wschodniego ogrodu w zespole Politechniki Krakowskiej (przy budynku Wydziału Inżynierii Lądowej oraz przed- i obok budynku Wydziału Inżynierii Środowiska a także urządzenia terenu zieleni oraz wjazdu od strony Al. Słowackiego przy budynku dawnego Aresztu.

2.2. Cel i zakres inwestycji (skrót informacji).

Celem inwestycji jest podniesienie standardów funkcjonalnych, krajobrazowych oraz edukacyjnych terenów Politechniki Krakowskiej, znajdujących się na styku z terenami publicznymi – poprzez częściową rekonstrukcję i rekompozycję dawnych układów zieleni koszarowej oraz wprowadzenie elementów komunikacyjnych, informacyjnych i edukacyjnych. Zakres projektu obejmuje wschodnie i północno-wschodnie przedpole budynków Politechniki Krakowskiej.

2.3. Informacja historyczna o zespole zabytkowym Politechniki Krakowskiej.

Koszary arcyksięcia Rudolfa (niem. *Kronprinz Rudolf Kaserne* – od imienia ówczesnego następcy tronu Austro – Węgier, arcyksięcia Rudolfa Habsburga; potocznie Koszary Rudolfa -*Rudolfskaserne*) zostały zbudowane w latach 1873 – 78 na terenie ówczesnego przedmieścia Kleparz, tuż przy granicy Krakowa z Prądnikiem Czerwonym i Krowodrzą. Od Prądnika oddzielała je ówczesna szosa warszawska (*warschauer Chaussée* – dzisiejsza ul. Warszawska), a od Krowodrzy – linia wałów rdzenia twierdzy, biegnąca wzdłuż dzisiejszej al. Słowackiego. Nie był to pierwszy obiekt wojskowy w tym rejonie – na sąsiedniej parceli, równolegle do linii wałów, stała już wojskowa wozownia (*Fuhrwesens – Material Depot*) należąca do jednostek taborów. Szosa warszawska wyznaczyła wschodnią granicę zespołu, obwałowania – granicę północną; od południa koszary były ograniczone ul. Szlak, którą uregulowano równocześnie z budową koszar, prostując jej przebieg i wyburzając kilka nieruchomości. Granicę zachodnią wyznaczyła nowa, bezimienna

ulica, stanowiąca tylny dojazd do nowo powstających koszar (przebiegała na wysokości zachodniej elewacji budynku dzisiejszego Wydziału Architektury).

Autorstwo projektu architektonicznego koszar nie jest znane; zapewne są one dziełem zespołu wojskowych architektów austriackich. Budowniczym koszar (tj. autorem szczegółowego projektu budowlanego i realizatorem budowy) był znany krakowski architekt Antoni Łuszczkiewicz. Był on także projektantem pałacyku Tarnowskich położonego po drugiej stronie ul. Szlak (Szlak 71). Władze miasta Krakowa chcąc doprowadzić do opuszczenia przez wojskową załogę pomieszczeń na wzgórzu zamkowym doszły do porozumienia z dowództwem o współudziale w finansowaniu budowy dużego nowoczesnego zespołu koszarowego.

Projekty architektoniczno-urbanistyczne wykonał Antoni Łuszczkiewicz autor m.in. szpitali św. Łazarza, i św. Ducha w Krakowie.

Pierwsze dwie koncepcje, których dokumentacja planistyczna zachowała się w zbiorach Wojewódzkiego Archiwum Państwowego uwzględniały tylko zabudowę wschodniej części działki zajętej dziś przez Politechnikę Krakowską. Propozycje te obok układu 4 głównych budynków koszarowych kilku budynków gospodarczych zawierały rozwiązanie koncepcyjne dotyczące zieleni towarzyszącej. Pod względem stylistycznym projekt, realizowany i zapewne dopracowany przez Łuszczkiewicza w sposób wyraźny nawiązywał do projektu zespołu Arsenału Wiedeńskiego, którego twórcami byli Teofil Hansen i August Siccard von Siccardburg a także tzw. Rosauer Kaserne w Wiedniu. Osiowa kompozycja głównego zespołu koszarowego obejmowała 3 budynki koszarowe dla batalionu piechoty każdy, oraz budynek mieszczący dowództwo i sztab

Koszary Rudolfa były pierwszym nowoczesnym kompleksem koszarowym o układzie pawilonowym zbudowanym w Twierdzy Kraków, i zarazem jednym z pierwszych w całej monarchii austro - węgierskiej. Innowacyjność tego rozwiązania polegała na wprowadzeniu szeregu budynków mieszkalnych o różnych funkcjach w miejsce stosowanego dotąd jednego dużego budynku wielofunkcyjnego, często o bardzo dużych gabarytach (np. koszary Franciszka Józefa na ul. Rajskiej, dziś siedziba Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej). Koszary arcyksięcia Rudolfa składały się pierwotnie z siedmiu budynków:

1. Reprezentacyjnego budynku sztabowego, założonego na planie litery E, o charakterystycznej sylwetce z niejednakową liczbą kondygnacji, zwróconego dłuższą elewacją w kierunku wschodnim, wzdłuż szosy warszawskiej – dziś budynek rektoratu Politechniki Krakowskiej;
2. Trzech budynków mieszkalnych, każdy przeznaczony dla jednego batalionu piechoty; dwa z nich rozmieszczono po obu stronach budynku sztabowego, nieco cofnięte względem jego bocznych skrzydeł, zaś trzeci – wzdłuż zachodniej granicy zespołu; jego os. poprzeczna pokrywa się z osią budynku;
3. Remizy (wozowni), po południowej stronie zachodniego budynku mieszkalnego;
4. Stajni, po jego stronie północnej;
5. Aresztu, umieszczonego między stajnią a północnym budynkiem mieszkalnym. Areszt – jako jedyny w całym zespole – ustawiono osią wzdłużną poprzecznie do ul. Warszawskiej.

Sercem koszar i zarazem najbardziej reprezentacyjną budowlą był budynek sztabowy. Na jego pierwszym piętrze w centralnym ryzalicie od strony wschodniej mieścił się gabinet dowódcy pułku i biblioteka oficerska, rozdzielone przedpokojem. Północną część skrzydła centralnego zajmowały pomieszczenia adiutantury, pisarzy i szefa rachuby (intendenta) pułku; jego biuro zajmowało pomieszczenie narożne. Południową część skrzydła głównego zajmowało jego mieszkanie służbowe, z

salonem w pomieszczeniu narożnym, sypialnią, gabinetem do pracy i przedpokojem; w skrzydle południowym znajdowały się jeszcze należące doń spiżarnia i kuchnia. Pozostałe pomieszczenia skrzydła południowego zajmowały świetlica i biblioteka podoficerów. W skrzydle północnym ulokowano pułkową szkołę podoficerską – mieściło ono dwie duże sale wykładowe. Ryzalit centralny od strony zachodniej mieścił biuro oficera prowiantowego pułku, ubikacje i klatkę schodową; klatki schodowe znajdowały się też w wewnętrznych narożnikach obu skrzydeł bocznych.

Drugie piętro mieściło w centralnym ryzalicie izbę mieszkalną dla elewów szkoły podoficerskiej i izbę mieszkalną orkiestry pułkowej. Północna część skrzydła środkowego mieściła kolejne izby mieszkalne szkoły podoficerskiej, a południowa – kwatery doboşów pułkowych i mieszkania oficerskie. W skrzydle południowym znajdowała się sala prób orkiestry pułkowej i mieszkanie sierżanta – kapelmistrza, zaś w północnym – sale wykładowe, m. in. dla pułkowych pododdziałów sanitarnych i pionierów. Trzecie piętro, wskutek nierównej liczby kondygnacji, posiadało lokale użytkowe jedynie w ryzalicie centralnym i partiach narożnych poszczególnych skrzydeł: ryzalit mieścił kwatery muzyków z orkiestry pułkowej, zaś izby na skrzydłach – składy; przestrzeń pomiędzy nimi wypełniały strychy (poddasza).

Na parterze, w ryzalicie w centralnej części budynku znajdował się reprezentacyjny hol i wartownia. Północną część skrzydła środkowego i skrzydło północne zajmowały kantyny dla szeregowców i podoficerów oraz związane z nimi składy (w tym wina i spirytualiów). Część południową zajmowała kuchnia orkiestrantów i elewów szkół pułkowych (jadalnia znajdowała się w skrzydle południowym) oraz składy opału dla znajdujących się w tym budynku mieszkańców.

Budynki batalionowe miały po pięć kondygnacji i identyczną dyspozycję wewnątrz. Każda kondygnacja stanowiła poziom mieszkalny dla jednej kompanii, obejmujący cztery sale mieszkalne (po jednej na pluton), magazyn kompanijny, mieszkanie sierżanta – szefa kompanii, pomieszczenie podoficerów, pracownię, umywalnię i ubikację. Suteryny mieściły po cztery jadalnie dla żołnierzy, dwie kuchnie (każda dla dwóch kompanii), magazyny żywnościowe i składy opału.

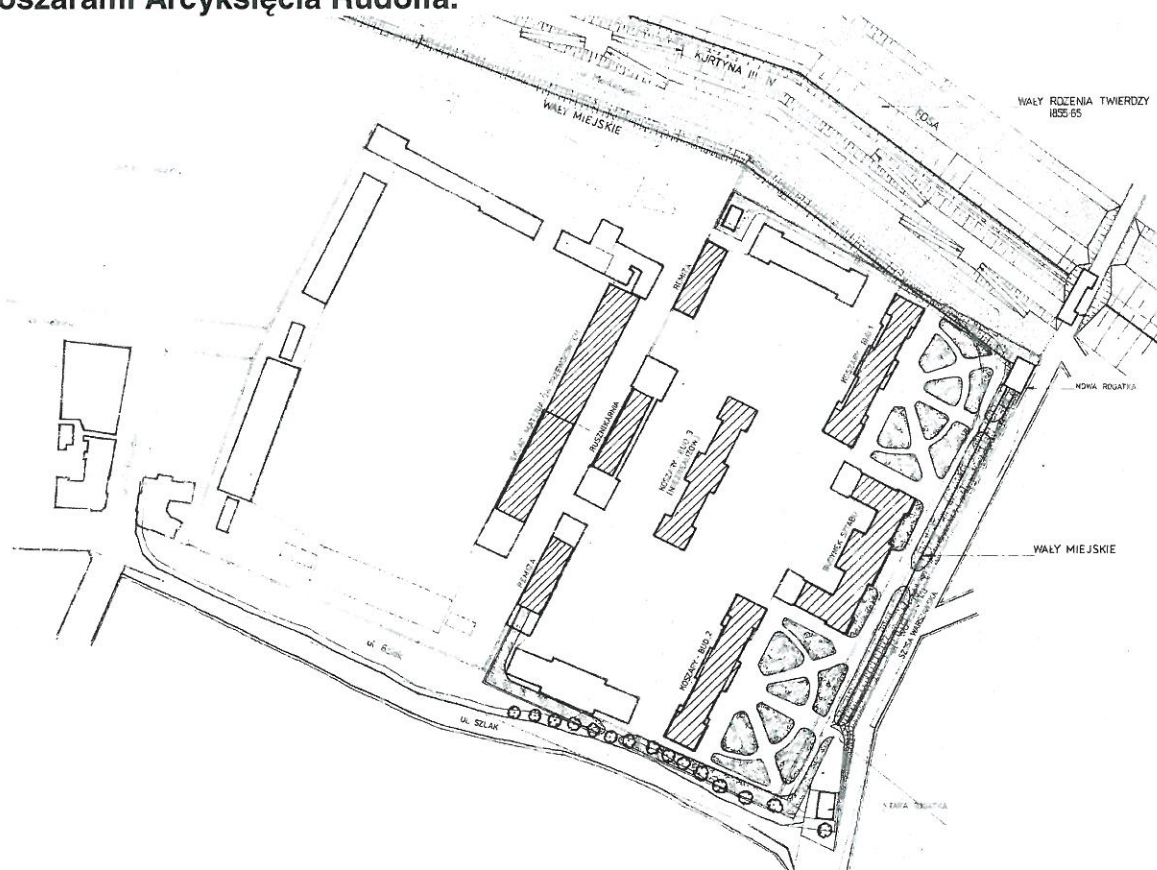
Budynek aresztu był pierwszym obiektem o takiej funkcji w całym garnizonie krakowskim i według pierwotnych założeń miał służyć dla całego garnizonu, a nie tylko dla pułku stacjonującego w koszarach Rudolfa. Znajdowało się w nim 48 cel pojedynczych (po 24 na każdej z dwóch kondygnacji), cztery duże cele zbiorowe dla szeregowców, celę zbiorową dla podoficerów, pułkowy warsztat rusznikarski i mieszkanie rusznikarza oraz mieszkania profosów (strażników aresztu).

Budynek stajenny miał cztery pomieszczenia dla koni – osobne dla koni dowódcy pułku (dla czterech koni), osobne dla koni oficerów starszych i adiutantów (na 8 koni) i osobne dla dowódców batalionów (również na 8 koni). Poza tym mieścił stajnię dla koni chorych, siodlarnię, pomieszczenie dla stajennych i skład paszy (na poddaszu).

Z czasem dobudowano kolejne budynki. Najważniejszym z nich był tzw. magazyn augmentacyjny (mobilizacyjny), wystawiony między rokiem 1902 a 1904 od strony ul. Szlak, równolegle do niej. W północnej części zespołu zbudowano również dodatkowy budynek pomocniczy – szopę. Jego realizacja miała związek z tzw. transakcją wawelską, czyli budową szeregu obiektów koszarowych w garnizonie krakowskim na koszt galicyjskich władz krajowych w zamian za opuszczenie przez wojsko Wawelu.

Po obu stronach budynku sztabowego, przed elewacjami frontowymi budynków koszarowych I i II batalionu założono ogrody ozdobne.

Bardzo istotnym faktem dla niniejszego projektu jest określenie

Druga wersja tego planu projektowego z tegoż, 1878 r., ukazuje też same ogrody w zupełnie innej formie – jako pseudobarokowe, kwaterowe kompozycje geometryczne. Ogrody nie są wzajemnie symetryczne; inny jest też sposób zagospodarowania kwater. W ogrodzie południowym zaprojektowano nasadzenia ramujące poszczególne kwatery; w północnym grupy nasadzeń usytuowano jako akcenty, centralnie pośrodku kwater. Na planie tym wykazano budynek aresztu, za to nie wrysowano w ogóle budynku dzisiejszego Wydziału Architektury. W najbardziej szczegółowy ze wszystkich znanych planów – ukazano tu zieleń, nie tylko w obrębie ogrodu, lecz i placu apelowego. Plan datowany także na rok 1878, ukazuje jednak prawdopodobnie jedną z faz budowy zespołu. Wiele wskazuje, iż południowy ogród został zrealizowany właśnie wg projektu ukazanego na tym planie.

Za zachodnią granicą działki koszar po roku 1894 powstały składy wojsk taborowych (*Traintruppen – Depot*). Zaczątkiem tego zespołu był wspomniany już *Fuhrwesens – Material Depot* i towarzysząca mu kuźnia. W roku 1910 istniało tam już pięć wozowni, w tym trzy piętrowe – z zewnętrznymi rampami na obu końcach, umożliwiającymi wjazd wozów, warsztat powstały z dawnej, rozbudowanej kuźni, magazyn mobilizacyjny, magazyn uprząży koniowych a także baraki magazynowe dla wyposażenia szpitali polowych nr 25 i 26 i inne. Budynki rozmieszczono wzdłuż obrzeży działki, środek pozostawiając jako obszerny, niezabudowany plac manewrowy. Składy taborów wypełniły całą przestrzeń między zachodnią granicą koszar Rudolfa, ul. Montelupich (powstała w miejscu splantowanych obwałowań), ul. Szlak i ogrodem Zakładu Helclów. Po drugiej stronie ul. Montelupich wyrosły barakowe koszary pionierów oraz stałe koszary artylerii fortecznej i sądu garnizonowego.

„Lokatorem” Koszar Rudolfa od chwili ich powstania aż do roku 1912 był krakowski 13 pułk piechoty hr. Guidobalda von Stahremberga młodszego (1657 – 1737 – słynny austriacki wódz, zasłużony w wojnach z Turkami na przełomie XVII i XVIII w., m. in. uczestnik obrony Wiednia w roku 1683, obrońca Nissy i Widynia, uczestnik bitwy pod Zentą, gdzie poważnie przyczynił się do austriackiego zwycięstwa). Jednostka została utworzona w roku 1618, na początku wojny trzydziestoletniej i uważała się za najstarszy pułk piechoty w armii austro – węgierskiej; ponieważ jednak w latach 1810 – 14 pułk był rozwiązany, zaszczyt bycia najstarszą jednostką pieszą c. i k sił zbrojnych przypadął oficjalnie 11 pułkowi z Pragi, sformowanemu w roku 1629. Pułk uczestniczył we wszystkich wojnach

toczonych przez Austrię w XVII, XVIII i XIX stuleciu; do wybuchu I wojny światowej brał udział w 105 kampaniach i przeszło 280 bitwach, potyczkach i oblężeniach. Od roku 1867 był rekrutowany wyłącznie z mieszkańców Krakowa i okolic (wcześniejszy okręg rekrutacyjny pułku stanowiła Padwa, która po wojnie 1866 r. znalazła się w granicach królestwa Włoch). Do Krakowa przybył z Wiednia we wrześniu roku 1875. Miał tu stacjonować aż do roku 1912, kiedy to przesunięto go do Tropawy i Bielska (w macierzystych koszarach pozostał jedynie IV batalion). Jak na warunki galicyjskie, był to rekordowo długi pobyt jednostki w jednym garnizonie – pułki piechoty stacjonujące w tej części monarchii zmieniały miejsca dyslokacji średnio co 7 - 8 lat. Miejsce 13 pułku w Koszarach Rudolfa zajął wówczas cieszyński 100 pułk piechoty, którego sztab pojawił się tu już wcześniej, w roku 1894. Ponieważ nowo zbudowane koszary Rudolfa nie były w stanie pomieścić całej jednostki (do roku 1883 austriackie pułki piechoty liczyły po pięć batalionów), jeden batalion stacjonował w koszarach barakowych na Prądniku Czerwonym, a inny wysłano do Jasła. W późniejszych latach detaszowane bataliony stacjonowały m. in. w Bochni i Niepołomicach, ale także np. w Banja Luce na terenie Bośni i Hercegowiny.

Przebudowa koszar ok. 1910 r., przed zmianą stacjonowania pułków mogła zaowocować także przebudową ogrodów. Plan z tego czasu ukazuje ogrody w formie kompozycji swobodnej, o cecha stylistycznych secesyjnej sztuki ogrodowej. Można się w nich dopatrzeć swobodnej deformacji obydwu

Przerys planu Koszar Arcyksięcia Rudolfa wg stanu z ok. 1910 r. Swobodny, secesyjny układ ogrodów. Oryginał mapy – Centralne Archiwum Wojskowe w Warszawie. Przerys, interpretacja, opracowanie – Marcin Jakub Mikulski.

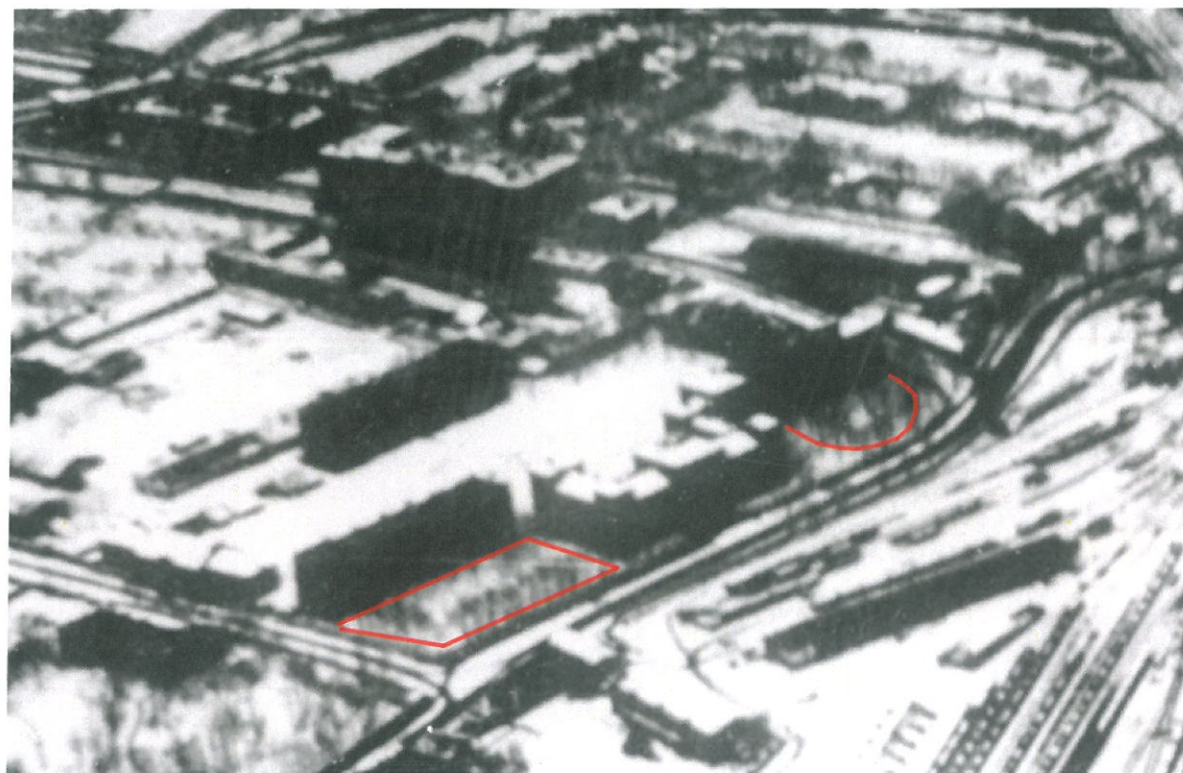
typów ogrodów, uwidocznionych dotąd na osobnych planach: ogród północny nawiązuje nieco do kompozycji koncentryczno-promienistej; południowy – do kompozycji geometrycznej. Nie ma pewności, czy secesyjne, niezwykle złożone projekty ogrodów, zostały kiedykolwiek w całości zrealizowane.

W roku 1918 koszary przemianowano na koszary im Króla Jana III Sobieskiego i przeznaczone zostały dla jednostek piechoty 6 krakowskiej dywizji piechoty. Architektoniczny kształt zespołu w okresie międzywojennym nie uległ zmianie.

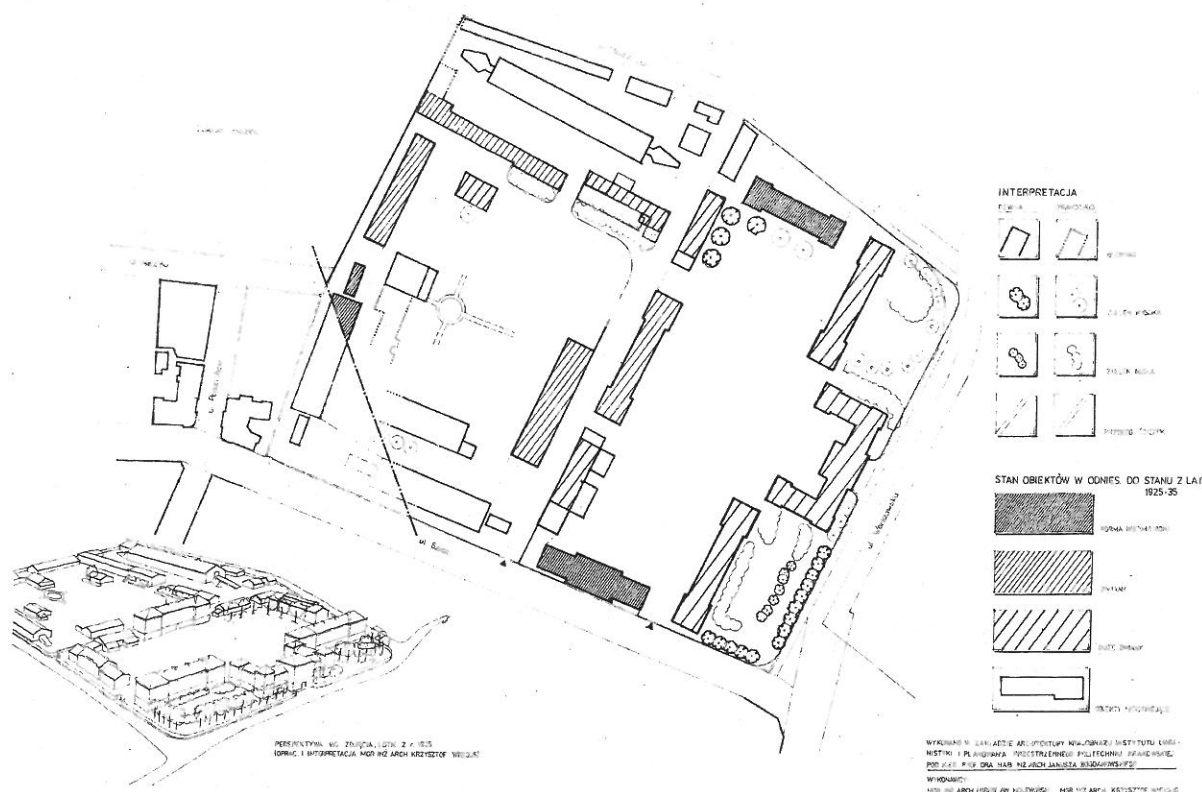
Krakowski 13 pułk po przejściu w listopadzie 1918 r. w szeregi Wojska Polskiego po wojnie polsko – bolszewickiej trafił na stałe do Pułtusza i nie powrócił już do Krakowa; jego żołnierze utrzymywali jednak kontakt z dawnym garnizonem – co roku, w dniu święta pułkowego, delegacja pułku odwiedzała Kraków, w tym i koszary przy ul. Warszawskiej. Ich nowym lokatorem został jeden z batalionów 12 pułku piechoty Ziemi Wadowickiej, wywodzącego się z dawnego austriackiego 56 pułku. Poza tym w koszarach Jana III stacjonowały inne jednostki – 5 dywizjon żandarmerii, 5 składnica sanitarna itd. W marcu 1939 r. sformowano w nich sztab Armii „Kraków” pod dowództwem gen. Antoniego Szyllinga; w chwili wybuchu wojny przeniósł się on do budynków przy placu Jabłonowskich (dzisiejszym placu gen. Sikorskiego). W koszarach taborów powstały Okręgowe Zakłady Umundurowania obejmujące szwalnię mundurów, wytwórnię butów wojskowych, pralnię z zakładem dezynfekcji, magazyny wyrobów gotowych, budynek komisji nadzoru technicznego i budynek administracyjny, warsztat mechaniczny i szereg niewielkich budynków mieszkalnych. W roku 1928 stały się one częścią swoistego „koncernu” mundurowego – Państwowych Zakładów Umundurowania. Oddział krakowski PZU przy ul. Szlak 42 był drugim co do wielkości i mocy przerobowych; produkowano w nim trzewiki piechoty, buty z cholewami tzw. saperki, płaszcze dla wszystkich rodzajów sił zbrojnych (barwy khaki dla wojsk lądowych, stalowoszare dla lotnictwa i granatowe dla marynarki wojennej), kurtki i spodnie mundurowe dla lotników, peleryny dla strzelców podhalańskich i inne wyroby.

Zdjęcia lotnicze z ok. 1926 r. ukazuje formy zieleni obydwu ogrodów zgodne ze zróżnicowanym sposobem zagospodarowania – północny, koncentryczno-promienisty; południowy – ortogonalny. W oparciu o w/w zdjęcia wykonano szkic interpretacyjny układu zieleni przed koszarami z okresu międzywojennego. W tym czasie ogród południowy służył jako ogród owocowy dla oficerów, zaś północny – jako plac sportowy i park dla rodzin oficerów zamieszkałych w koszarach; znajdowało się tam m. in. boisko do tenisa. Między budynkiem sztabowym a budynkiem koszarowym III batalionu pozostawiono rozległy, niezabudowany plac apelowy – dziś zamieniony po części w park i parkingi.

W okresie międzywojennym w obydwu ogrodach dominowały stare drzewa, liczące wówczas ok. 40 – 50 lat; w znacznym stopniu charakter ten zachował do dziś ogród południowy.

Archiwalne zdjęcie lotnicze północnych dzielnic Krakowa z roku 1925. Na powiększeniu wskazano dominujące formy układu zieleni – w ogrodzie północnym, zbliżone do półkola, w ogrodzie południowym – prostokątne. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie.

Układ zieleni Koszar Jana III Sobieskiego przy ul. Warszawskiej z okresu międzywojennego. Interpretacja zdjęć lotniczych z 1925 roku.

W okresie okupacji niemieckiej koszary służyły jednostkom niemieckiego lotnictwa (*Luftwaffe*), jako koszary nazwane imieniem asa lotniczego z I wojny światowej, Manfreda von Richthofena (*Richthofenskaserne*).

Od stycznia 1945 roku zespół był wykorzystywany przez oddziały sowieckie a następnie Ludowego Wojska Polskiego.

W roku 1948 władze wojskowe oddały Politechnice Krakowskiej w najem za symboliczną złotówkę budynki nr 1, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12 z kompleksem nr 3396. z całego zespołu w gestii wojska został budynek nr 2 (Budownictwa Wodnego). W roku 1959 zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów ten budynek został przekazany Politechnice w zamian za kwotę 3,800 tys. na budowę obiektu zastępczego w Oświęcimiu. W myśl ustaleń z roku 1958 zostały przekazane pod zarząd Uczelni obiekty z kompleksu nr 3338: nr 2, 3, 7, 8, 17, 18, 19, 24, 25, 26 i 29. W roku 1985 wojsko przekazało na rzecz Politechniki budynek Aresztu.

W okresie 1965-85 zrealizowano nadbudowę trzech głównych frontowych budynków, dobudowę szklanych ryzalitów (budynki Wydz. Budownictwa Wodnego i Mechanicznego) oraz przebudowę elewacji budynku głównego od strony dziedzińca. W tych latach powstały także budynki Łupinki (1963), stołówki oraz biblioteki czasopism, budynek Wydziału Chemii, budowa obiektów laboratoryjnych Wydziałów Budownictwa Lądowego i Transportu. Nadbudowano także o 3 kondygnacje budynek laboratorium Wydziału Mechanicznego.

Etap rozwoju Politechniki Krakowskiej:

Etap I – budowa podstawowego zespołu koszarowego według projektu architekta

Antoniego Łuszczkiewicza w latach 1878-1880.

Etap II – rozbudowa zespołu koszar o zespół magazynowo-gospodarczy oraz budowa garnizonowego, kolejowego magazynu materiałów wojennych w latach 1880-1882

Etap III – uzupełnienie podstawowego zespołu koszarowego przez wybudowanie budynku kasyna oficerskiego oraz ukończenie prac związanych z infrastrukturą techniczno-sieciową (układ dróg, sieci podziemnych i zieleni) w latach 1905-1907.

Etap IV – konserwacja i dostosowanie do potrzeb Wojska Polskiego w latach 1918-1939

Etap V – okres po II wojnie światowej, stopniowe przejmowanie zespołu przez Politechnikę Krakowską. W miejsce wyburzonych obiektów powstały nowe obiekty kubaturowe.

3. Istniejący stan zagospodarowania terenu inwestycji.

3.1 Stan zainwestowania. Przedmiotowy teren jest zagospodarowany. Stanowi otoczenie oraz strefę komunikacji pieszej i (w niewielkim zakresie) kołowej, obsługującej zespół uczelni. Znajduje się tu znaczna ilość sieci podziemnych. Zieleń (starodrzew) ze śladami układu historycznego pokrywa część południową terenu objętego projektem (nasadzenia szpalerowe kasztanowców) – przed budynkiem Wydziału Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej. Część północna, przed budynkiem Wydziału Inżynierii Środowiska – to w znacznej części układ zieleni rekonstruowany w latach 2007-2009. Opisywane tereny zieleni są zainwestowane w sposób niejednolity: część ich jest ogrodzona i utrzymywana w sposób odpowiadający standardom reszty kampusu, z należytą dbałością i starannością.

3.2 Stan prawny: dz. 2/8, 303/3, 3/13, 3/12, 106/1, 3/14, 105; obręb 8 i 118 Śródmieście, własność Politechnika Krakowska.

3.3. Opis stanu istniejącego.

3.3.1. Ogród północny (teren pomiędzy łukiem ulicy Warszawskiej, budynkiem Wydziału Inżynierii Lądowej i budynkiem Wydziału Inżynierii Środowiska. Teren o rzucie zbliżonym do trapezu (prostokąta z nieforemnie ściętym narożnikiem). Teren, pierwotnie znajdujący się w załamaniu wałów miejskich (akcyzowych), z budynkiem nowej roгатki miejskiej, następnie północny ogród ozdobny Koszar Arcyksięcia Rudolfa został pomniejszony o ponad 1/3 przy rozbudowie zjazdu z Alei Słowackiego na ul. Warszawską.

Jest to jedyny fragment układu zieleni Politechniki Krakowskiej, w którym częściowo zrekonstruowano pierwotny układ komunikacji i, częściowo, zieleni. W latach 2006-2007, wg projektu dr arch. Mirosława Holewińskiego i zespołu (z 1986 r.), zaktualizowanego przez dr inż. arch. Krzysztofa Wielgusa i mgr inż. arch. Wojciecha Rymuszę-Mazura rozpoczęto realizację rekonstrukcji ogrodu z 1 fazy rozwoju koszar, w układzie koncentryczno-promienistym. Projekt ograniczony został przez opisane, nieodwracalne ścięcie narożnika działki oraz przez faktyczny ówczesny przebieg ogrodzenia, dodatkowo zawężającego teren uczelni; pozostawiającego znaczną część działki jako ogólnodostępnej, po stronie miasta. W oparciu o wsparcie Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska zrealizowano około

1/3 ogrodu: ścieżki o nawierzchni żwirowej, wałowanej, zatoki na ławki, wyłożone kostką brukową, betonową. Zgodnie z projektem nasadzono 10 robinii akacjowych w odmianie kulistej, które znakomicie się przyjęły. Z historycznego układu zieleni pozostało tu bardzo niewiele, jest to w istocie jedna lipa drobnolistna, jeden dorodny klon jesionolistny i jeden, ok. 70-letni jesion wyniosły, będący śladem nasadzeń pierwotnych. Przy ogrodzeniu rosną też 4 żywotniki, nasadzone we wczesnych latach 80. Jeden z nich dobrze rokuje i jest przewidziany do pozostawienia; pozostałe przewidziane są do usunięcia

Na terenie ogrodu, w pobliżu budynku WIŚ znajdują się czernie powietrza do urządzeń klimatyzacyjnych na tym wydziale. Pod terenem ogrodu znajdują się liczne sieci podziemne. W pobliżu budynku WIL przebiega kanalizacja ogólnospławna, równoległe do ogrodzenia przebiegają dwa przewody teletechniczne, wraz ze studzienkami, zaś przy ogrodzeniu od strony ul. Warszawskiej znajduje się szafa przyłączy. Także wzdłuż działki przebiega przewód gazowy. Na działce znajdują się ponadto niskonapięciowe kable energetyczne oraz nieczynne przewody gazowe. Inne urządzenia, wyposażenie ani uzbrojenie na przedmiotowym terenie nie występuje.

Budynek Wydziału Budownictwa Lądowego, równocześnie budynek rektoratu i sali senackiej – główny obiekt Politechniki Krakowskiej. Dawny budynek sztabu, pierwotnie o rozróżnionej formie, z charakterystycznymi, narożnymi wieżami. Nadbudowany o jedną kondygnację, pomiędzy ryzalitami wstawione poszerzenia traktu. Ingerencje z lat 60. i 70. wykończone w nietynkowanej, lecz niespoinowanej cegle, stanowią substandardowe aplikacje w zabytkowy układ i elewacje bryły. Budynek utracił część wyrazu architektonicznego (m.in. wyrównano różnice w wysokości pomiędzy ryzalitem centralnym, „wieżami” a korpusem budynku, (budynek stał się 5-kondygnacyjny, w rzeczywistości był 3-4 kondygnacyjny), nie utracił natomiast symetrii i monumentalności bryły. Boczne elewacje, otwierające się do dawnych ogrodów pułkowych zachowały w całości historyczny charakter, podobnie, jak centralny ryzalit, zwrócony do ulicy Warszawskiej. Od strony dziedzińca (dawnego placu apelowego) poszerzenia traktu budynku mają wyraźnie substandardowy charakter. Ogólny stan techniczny budynku jest dość dobry, występują jednak zawilgocenia piwnic zaś cegła elewacyjna, szczególnie w cokole budynku ulega uszkodzeniom, m.in. na skutek wymrażania (penetracja wody przez uszkodzone i wypłukane spoiny).

Budynek Wydziału Inżynierii Środowiska. Północny budynek batalionowy, cofnięty w stosunku do budynku sztabu, o prostszym rzucie, z dwoma wyraźnymi skrajnymi ryzalitami. Budynek nadbudowany, zaś od strony wschodniej (ul. Warszawska) posiada wstawione poszerzenie traktu w postaci przeszklonej elewacji. Tym samym budynek posiada historyczną elewację zwróconą ku dziedzińcowi (zachodnią), natomiast elewacja wschodnia oraz dwie krótsze elewacje szczytowe (południowa i północna) są mocno przekształcone. Stan budynku relatywnie dobry, choć dysonans pomiędzy jakością formalną i strukturalną elementów historycznych i dodanych jest duży.

Teren, ograniczony od południa i zachodu opisanymi powyżej budynkami, zaś od północy i wschodu łukiem ulicy Warszawskiej, wraz z chodnikiem i ścieżką rowerową nie jest dotąd dostępny od zewnątrz. Jedyne dojście piesze prowadzi od zachodu, z wnętrza dziedzińca uczelni (historycznie znajdowała się tam zamykana brama na ceglanych pylonach, niezachowana do czasów współczesnych i nieprzewidziana do rekonstrukcji w tym etapie projektu). Teren jest generalnie płaski, nachylony w kierunku ul. Warszawskiej, z głębokim wykopem – rowem obiegającym

budynek WIŚ W latach 2006-2007, wg projektu dr arch. Mirosława Holewińskiego i zespołu (z 1986 r.) rozpoczęto realizację rekonstrukcji ogrodu z 1 fazy rozwoju koszar, w układzie koncentryczno-promienistym. Projekt ograniczony został przez nieodwracalne ścięcie narożnika działki oraz przez faktyczny ówczesny przebieg ogrodzenia, dodatkowo zawężającego teren uczelni; pozostawiającego znaczną część działki jako ogólnodostępnej, po stronie miasta. W oparciu o wsparcie Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska zrealizowano około 1/3 ogrodu: ścieżki o nawierzchni żwirowej, wałowanej, zatoki na ławki, wyłożone kostką brukową, betonową. Zgodnie z projektem nasadzono ... robinii akacjowej w odmianie kulistej, które znakomicie się przyjęły. Z historycznego układu zieleni pozostało tu bardzo niewiele, jest to w istocie jedna lipa drobnolistna, jeden dorodny klon jesionolistny i jeden, ok. 50-letni jesion, będący sukcesorem nasadzeń pierwotnych. Przy ogrodzeniu rosną też 4 żywotniki, nasadzone we wczesnych latach 80. Jeden z nich dobrze rokuje i jest przewidziany do pozostawienia; pozostałe przewidziane są do usunięcia

Na terenie ogrodu, w pobliżu budynku WIŚ znajdują się czernie powietrza do urządzeń klimatyzacyjnych na tym wydziale. Pod terenem ogrodu znajdują się liczne sieci podziemne. W pobliżu budynku WIL przebiega kanalizacja ogólnospławna, równoległe do ogrodzenia przebiegają dwa przewody teletechniczne, wraz ze studzienkami, zaś przy ogrodzeniu od strony ul. Warszawskiej znajduje się szafa przyłączy. Także wzdłuż działki przebiega przewód gazowy. Na działce znajdują się ponadto niskonapięciowe kable energetyczne oraz nieczynne przewody gazowe. Inne urządzenia, wyposażenie ani uzbrojenie na przedmiotowym terenie nie występuje.

W chwili sporządzania niniejszego projektu opisywany teren jest pozbawiony nawierzchni trawiastej, jest ogrodzony, gdyż stanowi plac budowy dla inwestycji termomodernizacji i prac elewacyjnych na budynkach WIL i WIŚ.

4. Projektowane zagospodarowanie terenu inwestycji:

Ogród północno-wschodni przed budynkiem WIŚ o powierzchni około 20 arów, zrekonstruowany częściowo z uwagi na ścięcie narożnika przez komunikację. Ogród geometryczny o układzie koncentryczno-promienistym o funkcji dydaktyczno – ekspozycyjnej służący głównie obsłudze ruchu turystycznego. Jedną z największych atrakcji przyszłego centrum muzealno-edukacyjnego PK. Wokół półkolistego *ambulation* model terenowu (*plan –relief*) wieży Tadeusza Kościuszki oraz 4 tablice tematyczne o pięciobocznym narysie dla 4 systemów fortyfikacyjnych ,obowiązujących w czasach Kościuszki bastionowego, kleszczowego, poligonalnego oraz pojawiającego się jako zapowiedzi – systemu fortowego.

Obsługa komunikacyjna:

Alejk parkowe – centrum założenia i alejka obwodowa wraz z aneksami na tablice edukacyjne - nawierzchnia z kostki Classico o kolorze piaskowo-żółtym z pasem czarnym z kostki bazaltowej jak w zrealizowanej, istniejącej alei wejściowej; alejki promieniste i alejka styczna – płytki betonowe jasnoszare i obrzeża z czarnej kostki bazaltowej – jak istniejącej alei wejściowej.

Zieleń:

Swym doborem nawiązuje do gustów i charakterystycznych zespołów ogrodowych – militarnych i kolejowych 2 połowy XIX wieku.

Żywopłót wzdłuż alejek – formowany, porzeczką alpejską *Ribes alpinum* L.

Nasadzenia powierzchniowe na polach promienistych – trzmielina Fortune’a „Emerald Gold” *Euonymus fortunei* „Emerald Gold”

Nasadzenia koncentryczne krzewów – Dereń biały *Cornus alba* – 22 sadzonki,

Nasadzenie centralne – pod elewacją budynku WIŚ – Jaśminowiec

Nasadzenie uzupełniające – robinia akacjowa odmiana kulista *Robinia pseudoaccacia Umbraculifera* 1 szt.

Pnącza do treliaża – bluszcz pospolity *Hedera Helix*, 9 sadzonek

Oświetlenie:

Oświetlenie alejek – oprawy niskie szczelne najazdowe Aquadon Micro IP67.1 Massive E271/155/87/10 - 68 szt

Oświetlenie koron drzew – płaskie, pionowe, ziemne, - 16 szt

Iluminacja budynków 6 sztuk, oprawy regulowane naziemne.

Mała architektura

Jako inspirację dla małej architektury wykorzystano stylistykę industrialną i militarną oraz „wieku pary i elektryczności” by uchwycić techniczny charakter projektowanej przestrzeni proaustriackich koszar. Zastosowanie prostych elementów (stalowe płaskowniki zimnogięte, nitowania, drewno) miało na celu przywołanie surowego ducha armii i myśli inżynierskiej. Projektowane obiekty nie kopią dawnych form; są swobodną interpretacją wskazanych zjawisk, tak by tworzone „Ogrody Akademickie Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki” wyróżniały się spośród śródmiejskiej zieleni Krakowa.

Opracowane zostały: ogrodzenie o słupach murowanych i ażurowych przęsłach, ogrodzenie o ażurowych słupach i przęsłach, bramki, ławka, kosz na śmieci, słupki oraz niska tablica informacyjna.

Dobór materiałów zgodny z przyjętym kierunkiem; wyznaczonym projektem ogrodzenia z cegły i kształtowników stalowych. W trosce o zachowanie otwartego charakteru kampusu nie powielono pierwowzoru a jedynie zaczerpnięto z jego charakteru: odpowiednikami prostokreślnych podziałów spoin stały się pręty stalowe, tworzące fantom nieistniejącego już muru. Zimnogięte kształtowniki zostały wykorzystane w pozostałych elementach małej architektury jako podstawa konstrukcji, dekoracją stał się motyw nitowania.

Projektowane obiekty spełniają normy ergonomii tworząc komplet zapewniający funkcjonalność opracowania jako parku miejskiego. Przedstawione propozycje tablic i słupków informacyjnych dopełniają program przestrzeni jako terenu otwartego muzeum. element konstrukcyjny oraz nitowe zdobienia. Projekt ławki, kosza i tablic informacyjnych zakłada wykorzystanie zimnogiętego płaskownika jako szkieletu konstrukcji. Kształty projektowanych obiektów wynikają z przetworzenia form odnalezionych w neoromańskiej architekturze koszar, w tym okręgu i zwielokrotnionego łuku; zastosowanie cegieł związane jest bezpośrednio z elewacjami budynków.

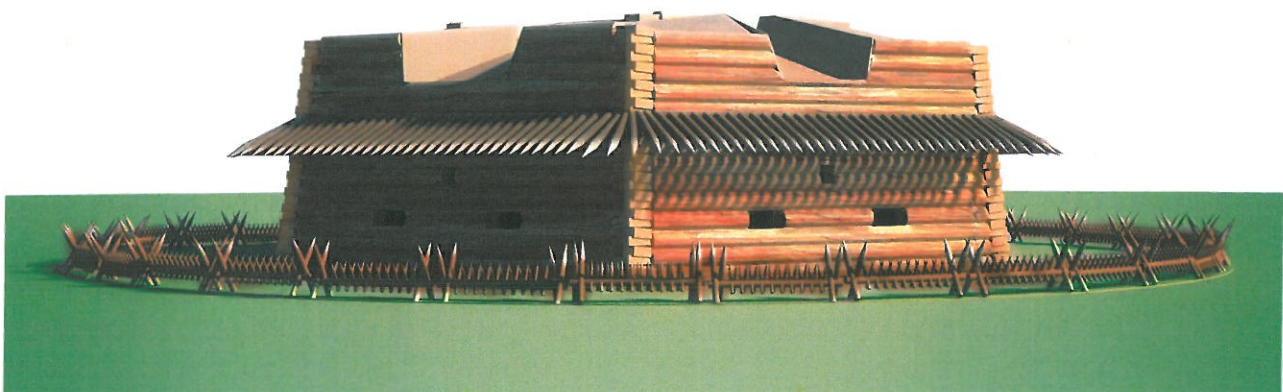
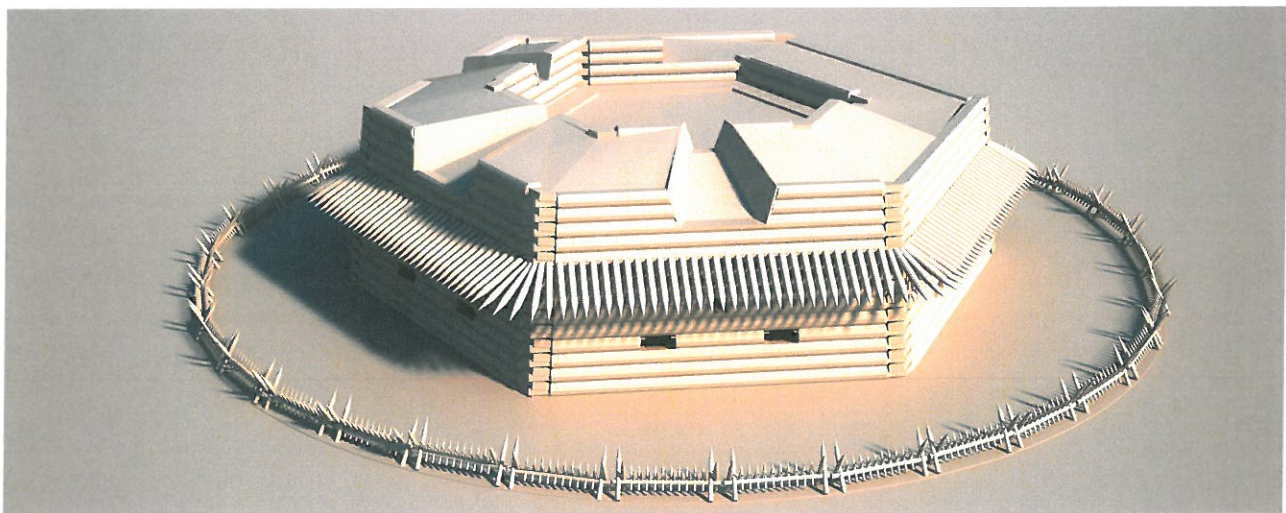
Treliaż na pnącza szt. 1 od strony ul. Warszawskiej - 4-przęsłowy, dopasowany do rytmu ogrodzenia, oparty na słupach o identycznej konstrukcji, lecz wyższych; przęsła treliaża nawiązujące do form i podziałów okien z budynku głównego Politechniki Krakowskiej. Niezbędny jest projekt wykonawczy treliaża.

Ławka wg projektu szt. 18.

Kosz na śmieci wg projektu szt. 7

Tablice edukacyjne wg zmodyfikowanego projektu (niezbędne projekty wykonawcze) **szt. 5**

Terenowy model edukacyjny/maskowanie wylotu wentylacji z baru „Zielone Bistro” - Wieża Kościuszki – wg załączonego projektu wykonawczego

Model budowli na planie sześcioboku o wymiarach przekątnej 422,29 cm i wysokości 121,2 cm.

Panele ścian wykonane z laminatu (żywica + mata szklana) mocowane na konstrukcji wykonanej ze stalowych profili zamkniętych.

Zadaszenie wykonane z paneli laminowanych oraz płyty typu Stadur.

Wewnątrz konstrukcja na planie sześcioboku wykonana z blachy stalowej grubości 2 mm oraz stalowych profili zamkniętych 20x20x2,5mm, o wymiarach boku 80,83 cm i wysokości 60 cm.

Elementy stalowe zabezpieczone farbą antykorozyjną i farbą nawierzchniową. Pozostałe elementy malowane wysokogatunkową farbą dwuskładnikową.

Ostrokół – rura PVC na planie koła o średnicy 600 cm.